

Ronduit joods

Chantal Suissa: 'Dat ik hier ben is geen tragedie maar een voorrecht'.

foto Mark Kohn

Chantal Suissa is jong en joods. Ze is blij dat haar generatie het geloof weer zelfbewust beleeft. Deel 5 (slot) van een serie met kanshebbers voor de Kerk en Wereld Jongerenprijs.

GERRIT-JAN KLEINJAN

Ook al speelt Ajax! Zelfs dan gaat Chantal Suissa niet de deur uit. Man en kinderen trouwens ook niet. Op vrijdagavond is het altijd een beetje feest in huize Suissa. Het is het begin van de sabbat, de joodse rustdag. Dat is een bijzonder moment. Het hele gezin - er zijn ook twee kinderen, Naava van 4 en Aliza van bijna 2 - neemt dan plaats rond de feestelijk gedekte tafel.

Moeder Suissa steekt de kaarsen aan en breekt het brood. Haar man spreekt de zegen uit. "Ook zingt hij het loflied op de vrouw", vertelt ze. Haar geloof, wil Chantal Suissa (33) uit Amstelveen er maar mee zeggen als ze de scène beschrijft, krijgt voor haar in gezinsverband vorm. Ze zegt: "Je hebt geen synagoge nodig om joods te zijn."

Toch komt ze regelmatig in de synagoge van de Liberaal Joodse Gemeente in Amsterdam. Het is veelzeggend dat de liberale gemeente groeit, zegt Suissa. Ze ziet het als een teken van nieuw zelfbewustzijn. Momenteel zijn er zo'n duizend families lid. Net als Suissa, laten ook de andere jonge

joodse ouders hun kinderen duidelijk zien dat ze joods zijn. Suissa: "Ik vind het belangrijk dat ze deel uitmaken van een volk, dat ze een lijn voortzetten die al zo vaak is afgebroken. Ik hoop dat we ze meegeven dat ze staan op de schouders van onze voorouders. Die gedachte geeft houvast."

Suissa groeide op in Den Dolder. Haar ouders waren weliswaar joods, maar deden er niet zoveel aan. "Voor veel van onze ouders was het jodendom iets wat je maar beter niet te duidelijk kon laten zien. Een houding die na de oorlog vaak voorkwam. Een duidelijk identiteit had immers alleen maar onheil gebracht." Haar kinderen, zegt ze, zijn joodser dan zij was als kleuter. Heel bewust gaven zij en haar man hun kinderen joodse voornamen: Naava en Aliza. "Dat deden onze ouders niet. Voor mensen van mijn leeftijd is de joodse naam vaak de tweede naam, niet de roepnaam."

Heilige boekrollen

In de synagoge laat Suissa zien wat in haar ogen het kostbaarste is van haar geloof. Ze loopt naar een houten kast waarin de Thorarollen worden bewaard. Na wat gehannes met de deurtjes ('Dit doe ik bijna nooit, ze gaan buiten de dienst alleen bij hoge uitzondering open') geeft het kastje zijn heilige inhoud zo goed als prijs. Als Suissa ook nog een gordijntje opzij schuift staan ze daar in het gelid: vijf rollen, ingepakt in rood velours. Liefkozend: "Kijk, ze zijn aangekleed als een koning." Op elk van de rollen staan de eerste vijf boeken van de Hebreeuwse Bijbel heel precies met de hand geschreven. De teksten over onder meer Gods uitverkiezing van Abraham en zijn nakomelingen hebben voor Suissa een bijzondere waarde. Het is, zegt ze, niets minder dan het Woord van God. "Ik zie het niet alleen als een mooi verhaal, maar ook als een heilige tekst met diepere lagen." Ze blijft met haar gezicht naar de rollen

gewend, ook als ze even achteruit loopt. "Zolang de deurtjes openstaan mag je de rollen de rug niet toekeren."

Wat iemand een goede gelovige maakt? "Hoe je je gedraagt naar anderen, maakt dat je een goede jood bent, niet of je je aan alle lettertjes van de wet houdt", klinkt het beslist. Ze vertelt een verhaal om het duidelijk te maken.

"Iemand kwam eens bij een rabbijn met de vraag of hij de boodschap van het geloof zo kort zou kunnen samenvatten dat hij in die tijd zonder omvallen op een been kon blijven staan. Dat lukte: 'Hou van je naaste als van jezelf, de rest is commentaar, ga heen en leer', zei hij. Dat is voor mij het uitgangspunt. Het draait niet alleen om jou, maar ook om anderen. De rest is allemaal interpretatie."

Het is kenmerkend voor liberale joden dat ze niet verlangen naar een zo letterlijk mogelijke uitleg van Gods woord. Eet ze bijvoorbeeld een keer vlees, dan komt dat niet uit een koosjere slagerij. "Wat dat betreft ga ik in tegen de strenge letter van de wet. Het achterliggende idee van koosjer vlees is dat het dier goed behandeld moet zijn. Ik koop daarom liever biologisch vlees."

Het uitdragen van haar geloof is ook een historische opdracht, denkt Suissa. Hoewel de pijn langzaam slijt, speelt de Holocaust nog steeds een grote rol in de identiteit van veel Nederlandse joden. "Maar dat is geen reden om nu te zeggen hoe erg het allemaal wel niet is. Dat ik hier ben, dat is geen tragedie maar een voorrecht. Zo beleef ik het echt. Mijn voorouders waren voorbestemd om te sterven in concentratiekampen. Maar ze hebben het overleefd. Wij zijn er nog."

Haar oma is wat dat betreft haar grote voorbeeld. Suissa: "Ze overleefde vijf concentratiekampen en een dodenmars. Ze had alle

reden om in een depressie te belanden, maar juist zij was het licht van de familie. Ik herinner me haar als iemand die danste op tafel. Letterlijk. Onze geschiedenis geeft me ook verantwoordelijkheden. Ik kan na alles wat er gebeurd is mijn leven niet zomaar in luxe leiden en stil op de bank gaan zitten."

Eerdere afleveringen van deze serie verschenen op 8, 15, 22 en 29 oktober.

Wat is de Kerk en Wereld

Jongerenprijs

Kerk en Wereld is een stichting die projecten initieert en subsidieert op het grensvlak van geloof en samenleving. Projecten die kans maken op het prijzengeld moeten een connectie hebben met de thema's van Kerk en Wereld, zoals duurzaamheid, het bevorderen van sociale samenhang en ontmoetingen tussen mensen met een verschillende levensbeschouwelijke achtergrond. Er zijn twee prijzen van elk 5.000 euro te verdelen. Eén voor een al georganiseerd jongerenproject, de andere voor een nog te realiseren project voor jongeren. Donderdag worden de winnaars bekendgemaakt in Museum Catharijneconvent in Utrecht. Op www.jongerenprijs.nl is de complete lijst te vinden van de deelnemende projecten.

Leer je burens kennen

Chantal Suissa is een van de projectleiders van 'Leer je burens kennen', een project dat kans maakt op de Kerk en Wereld Jongerenprijs. Het is een workshop van de Liberaal Joodse Gemeente uit Amsterdam met als doel om scholieren kennis te laten maken met joden. Aanleiding waren scheldpartijen van islamitische scholieren van een ROC dat tot voor kort pal naast de synagoge stond. "Het is makkelijk om meteen in de angstmodus te schieten. Maar na een tijd nadenken leek ons dat niet wijs. We besloten iets te bedenken om elkaar beter te leren kennen en te begrijpen", zegt

Suissa. De deelnemers krijgen eerst een compilatie te zien met alle vooroordelen en clichés over joden die je maar kunt bedenken. "Gewoon uit 'South Park' en 'Sex and the City'", zegt Suissa. Daarna mogen de deelnemers hun eigen associaties opschrijven bij joden. Suissa: "Vaak lees je dingen als 'geld', 'Ajax', 'onbetrouwbaar' en 'Tweede Wereldoorlog'." Als dat gedaan is, gaan de groepsleiders, dertigers met een theateropleiding of een docentenachtergrond, er met de jongeren over in gesprek. "Er is geen taboe op de onderwerpen die besproken worden. Bijzonder is dat juist moslimjongeren veel herkennen. Bijvoorbeeld regels in het geloof, zoals besnijdenis. Over het algemeen komen de klassen binnen omdat het moet van school en gaan ze enthousiast de deur uit."